

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

Agricola, (Erica), Agricola. (Hunedoara). Agricola. (Lugoș), Agricola. (Sebeșul-săseșc). Albina. Ardeleana, Arieșana, Arina, Armonia, Astra, Auraria, Aurora. (Baia-mare), Argeana, Bănățana, Banca Poporală, (Caransebeș), Banca Poporală. (Dej), Banca Poporală. (Arpașul-inf.) Bereșana, Berzoria, Bihoreana, Bistrițana, Boșana, Brădetul, Buciumana, Cassa de împrumut ca însoțire, (Bicaz), Cassa de păstrare, (Mercurea), Cassa de păstrare (reuniune). (Săliște). Câmpiana, Cârțișoreana, Chiorana, Chișeteana, Codreana, Comuna, Concordia, (T. Uzdu), Cordiana, Coroana, (Bistrița). Coroana, (Timișoara), Corvineana, Creditul, Crișana, Cușireana, Decebal, Detunata, Doina, Drăganul, Dunăreana, Economia, (Cohalm), Economul, Făgetana, Fortuna, Frăția, Frățietatea, Furnica, Geogeană, Gloria, Grănterul, Hațegana, Hondoleana, Însoțire de credit, (Vestem), Institut de credit, (Mehadia), Institut de credit, (Gavoșdia), Isvorul, (Sângeorgiu), Isvorul, (Sebeșul-inf), Iulia, Lăpușana, Ligediana, Lipovana, Luceafărul, Mărgineana, Mercur, Mielul, Minerva, Munteana, (Corniareva), Murășiana, Murășianul, Nădlăciana, Negoitul, Nera, Noiana, Olteana, Oraviciana, Orientul, Panciovana, Patria, Piatra, Plugarul, (Cocova), Plugarul, (Săcădate), Poporul, (Lugoș), Poporul, (Săliște), Porumbăceana, Progresul, Racoșana, Reuniunea de împrumut și păstrare, (Ira-mare), Rureana (Cop. Mânăstur), Săcana, Sătmăreana, Sebeșana, (Caransebeș), Sebeșana, (Sebeșul-săseșc), Selăgeana, Sentinela, Șercăianu, Silvania, Șoimușana, Someșana, Speranța, (Hosman), Steaua, Târnăveana, Tibleșana, Timișana, Ulpiana, Uniea, Vatra, Victoria, Viitorul, Voileana, Vlădeasa, Vulturul, (Sânămărtin), Vulturul, (Tâșnad), Zărândeana, Zlăgnea.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 filari.

Criza „Băncii centrale de credit”

De câteva zile cercurile financiare dela noi și din străinătate sunt mult preocupate de criza, în care a ajuns „Banca centrală de credit a institutelor financiare ungare” din Budapesta. Interesul față de criza aceasta este îndoit de mare din cauză, că Banca centrală de credit este o instituțiune fondată în prima linie cu ajutorul institutelor de bani din provincie și al doilea, că ea a fost pusă în serviciul unei idei mult ademenitoare: centralizarea afacerilor de reescont a băncilor, cari au intrat în șirul acționarilor ei. Criza în care a ajuns este deci nu numai criza instituțiunii ca atare, ci și a ideii în numele căreia și pentru care s'a înființat aceasta bancă.

Istoria Băncii centrale de credit e destul de cunoscută. S'a pus la cale înainte de aceasta cu opt ani sub egida ideii, să se formeze o bancă puternică de reescont pentru institutele de bani din provincie, cărora să le servească credite corăspunzătoare și eficiente. Pe atunci păreriile asupra acestei întreprinderi erau împărțite în două tabere. Unii credeau în realizarea și succesul întreprinderii proiectate, pe când alții — destui la număr — bazați pe calcule reale susțineau că întreprinderea proiectată — în o țară săracă de capital ca Ungaria — nu va putea exista numai din mijlocirea creditelor de reescont, mai cu seamă dacă e vorba ca mijlocirea acestor credite să se facă în condițiuni

mai favorabile, ca la alte bănci mari din capitală și străinătate. Cu toate acestea și cu toate că părerea cestor din urmă eră mai generalizată, aderenții noiei întreprinderi — în frunte cu un agent și neguțător de bucate despre care se știa că căzuse deja de două ori cu afacerile sale, — se apucară cu energie de lucru. După o muncă și trudă îndelungată, vrednică de o cauză mai bună, ei isbutiră să adune dela băncile din provincie — între acestea și câteva românești — un capital de un milion de coroane. Cu acest capital foarte modest față cu problema mare, ce aveau să servească, s'a dat ființă Băncii centrale de credit de astăzi.

La început aceasta bancă — lucrând cu regie de tot redusă și neplătind dividendă — a putut să acoarde și să mijlocească credite destul de convenabile, o împrejurare care îi câștigă simpatia cu deosebire a institutelor de bani provinciale. Văzând conducătorii ei aceasta, se hotărîră să folosească ocaziunea și să cerce urcarea capitalului social. În Noemvrie 1906 ei convocară o adunare generală extraordinară dela care primiră îndemnizare să ridice capitalul social la 10 milioane de coroane și anume așa că emisiunea până la cinci milioane să o execute imediat, iar restul la timp oportun. Dar cu toate că simpatiile pentru noua bancă crescuseră, urcarea capitalului la cinci milioane se putu face numai pe lângă mari efortări. Mulți dintre noi își vor fi aducând și azi aminte de asaltul de scrisori și rugăminte, ce s'a făcut cu aceea ocaziune asupra băncilor

din provincie, pentru ca să se poată asigura subscrierea capitalului, la care au fost ademenite și multe din instituturile noastre, participând și acestea cu peste două sute de mii de coroane.

Ajunși la un capital de cinci milioane, Banca centrală de credit se crezută îndreptățită însă să între în șirul băncilor mari. Ea creă posturi, stabili salare și făcând aranjamente, ce — după părerile celor mai mulți — trece peste puterile ei. Regia crescând văzând cu ochii și micile diferențe de dobândă, ce se puteau obține dela afacerile solide de reescont erau prea puține pentru a o acoperi. Singurul mijloc de scăpare era urcarea dobânzilor, ceea ce și urmă și încă în așa măsură încât multe din băncile de provincie — deși erau acționare — se văzură constrânse să sisteze legăturile de afaceri cu banca lor proprie și să-și caute în altă parte isvoare de credit mai eftine și mai sigure. Prin aceasta calitatea materialului de afaceri porni în degenerare. Băncii însă, ca să se poată susține, li trebuiau câștiguri cu ori ce preț. În fața acestei situații dificile se născu ideia neferică ca banca să între în legături de afaceri cu societăți industriale, cari — cum se exprimase atunci unul din directorii ei — având câștiguri mai mari pot plăti banii mai bine. Cambiile și creditele societăților industriale începură să cuprindă tot mai mult loc în portofoliile băncii până ce ajunseră la milioane. — Acestea aveau — e drept — o rentabilitate mai însemnată, însă bonitatea afacerilor scădea din zi în zi și paralel cu ea și soliditatea întreprinderii.

Desigur însă că cei dela conducerea băncii simțeau năcazul și căutară să regenereze afacerile prin nouă urcări în capitalul social. Emiseră deci și cele cinci milioane pentru cari — cum am spus mai sus — primiseră indemnizare dela adunarea generală din toamna anului 1906. La această emisiune însă — era secret public — băncile din provincie n'au mai participat decât în măsură de tot restrânsă. Și cu toate acestea nu după mult conducerea băncii publică un comunicat, prin care anunță nu numai că emisiunea a succes, ci și aceea, că se ocupă cu gândul unei noue augmentări a capitalului social la suma însemnată de 20 milioane. O nouă urcare deci de 10 milioane, pentru asigurarea căreia se începură pertractări cu un sindicat francez din Paris. Pertractările — așa s'a raportat la timpul său — au succes și emisiunea se consideră de efectuită. Capitalul de 20 milioane a fost ratificat și de adunarea generală, iar presa din capitală a

sărbătorit acest eveniment ca un succes excepțional al vieții financiare maghiare.

Dar bucuria urcării capitalului social cu ajutorul pieții franceze n'a fost de lungă durată. Sunt abia câteva luni de atunci și iată că zilele ultime ne aduc senzații. Ni-se vestește știrea senzațională — confirmată și de direcțiunea băncii — că sindicatul francez nu plătește valoarea acțiilor de 10 milioane și că prin urmare această poziție a capitalului social va trebui stornată. Odată cu această știre, care a surprins pe toți s'au menținut și altele, cari de cari mai alarmante pentru situația băncii. Anume a eșit la iveală că banca se luptă cu mari greutate de plată și că criza este inevitabilă.

Aceste știri, — durere — s'au dovedit adevărate. Băncile mari din Budapesta și guvernul au trebuit să intervină, pentru ca criza ivită să nu producă perturbațiuni neașteptate. Care va fi rezultatul acestor intervențiuni azi nu o putem spune și nici nu urmărim aceasta. Tot ce intenționăm este să fixăm câteva momente din acest caz, cari să ne servească de învățătură.

Înainte de toate remarcăm aceea, ce am spus și mai sus, anume că la noi în Ungaria o bancă care să trăiască exclusiv din mijlocirea afacerilor de reescont, e aproape cu neputință. Produsul unor astfel de afaceri e așa de minimal, încât dacă nu e compensat și de alte venituri, nu poate asigura existența unei întreprinderi, chiar dacă ar lucra cu regia cea mai redusă. Aceasta s'a dovedit și la Banca centrală de credit, care pentru a contrabalansa puțină rentabilitate a căzut în greșala de a cultivă legături cu întreprinderi industriale. Întreprinderile industriale sunt foarte riscate și cametele, ce le plătesc ele adeseori se răsbună îndoit. Banca centrală de credit în privința acestor legături putem zice nu numai că a fost fără noroc, ci direct a păcăuit. A întretinut legături cu faimoasa întreprindere dela Caransebeș (Karánsebesi faipa) de a cărei manipulațiuni știă și se fereă toată lumea. La această întreprindere se zice, că ar fi având pretențiuni prea puțin sigure de aproape trei și jumătate milioane. Afară de aceste legături nefericite, se susține, că ar mai fi și altele pe urma cărora banca va avea pierderi. Probabil că reviziunea, ce tocmai se face asupra activelor ei, le va scoate pe toate la iveală. Și până atunci — chiar și numai pe baza cazului legăturilor cu întreprinderea dela Caransebeș — ne credem îndreptățiti să declarăm că manipularea averii numitei bănci n'a fost exactă și nici conștiincioasă.

Intre toate însă vina cea mai mare, ce se poate aduce conducătorilor Băncii centrale de credit este ușurința, cu care s'a urmat la urcarea capitalului social. Astfel aflăm din izvor demn de toată încrederea, că deja la emisiunea a doua, când s'a urcat capitalul social dela 5 la 10 milioane, s'ar fi făcut o manipulațiune direct condamnabilă. Anume se susține, că emisiunea aceasta s'a putut încheia numai, după ce s'a luat refugiu la o poziție fictivă de peste două milioane coroane. La această emisiune — după cum am spus mai sus — băncile au participat în măsură neînsemnată, așa că după toate eforturile totuș au rămas nesubscrise acții în valoare de mai bine de două milioane. Ei bine, aceasta sumă s'a pus în spatele cumnatului directorului, un neguțător de lemne din Szabadka, căruia i-s'a deschis un credit pentru acoperirea acțiilor rămase nesubscrise, dându-i-se în acelaș timp o declarație că nu e dator și că banca s'a folosit numai de numele lui. Prin urmare aceasta este o poziție fictivă, cu care conducătorii fără scrupuli ai băncii centrale de credit au căutat să inducă lumea în rătăcire. În urmare capitalul social de fapt plătit — dacă abținem dela cele 10 milioane stornate — e sub opt milioane coroane.

Credulitatea și superficialitatea, cu care a urmat Banca centrală de credit în operațiunile financiare, ce le-a încheiat însă cu nimic nu poate fi mai fidel dovedită decât cu cazul — devenit caracteristic — al emisiunii ultimilor 10 milioane de capital social. După informațiunile ce le avem, consortiul francez la care plasase aceste 10 milioane din capitalul social, constă din individualități financiare submediocre. Banca, care a condus acest sindicat a fost o alcătuire așa de slabă, încât în cursul timpului și a sistat plățile, iar acțiunile primite dela Banca, centrală de credit le-a lombardat — fără să fi achitat costul lor — pentru suma de 1.200,000 franci.

Aceste și alte multe lucrări ușurative și forțate ale Băncii centrale de credit au provocat criza, în care a ajuns. Azi nime nu poate ști, care va fi sfârșitul acestei crize. Un lucru e cert. Guvernul îi dă tot sprijinul și nu e exchis, că cu ajutorul acestuia, să se facă vre-o sanare potrivită, care să-i dea — fie în forma avuții, fie în alta — din nou viață. Ori care ar fi însă sfârșitul crizei de care vorbim, pentru noi ea nu poate fi decât de învățătură și dacă vom fi oameni cuminiți vom și căuta să tragem învățături folositoare.

Băncile noastre sunt angajate la această întreprindere — după cât putem combină în

pripă — cu peste 200.000 de coroane, o sumă destul de însemnată pentru împrejurările noastre. Banul băncilor noastre a fost administrat cu o astfel de ușurință, încât de așa ceva la noi n'ar fi fost capabili nici cei mai uitați de sine oameni. Nicăiri și prin nime banul românesc nu poate fi grijit ca prin noi înșine. Prin urmare fie-ne de învățătură și să nu ne mai dăm banul nostru în administrarea și grija străinilor. Aceasta e prima învățătură. A doua este, că lucrurile forțate totdeauna se răsbună. Căci s'a dovedit că a face un centru de reescont, câtă vreme nu există condițiuni potrivite pentru aceasta, e un lucru imposibil. Aceasta de altcum a susținut-o la timpul său și revista noastră, dar mulți credeau că din interes. În lipsa câștigului suficient din afaceri normale de reescont, Banca centrală de credit s'a lăsat ademenită de afacerile industriale, la care, cum se va vedea, va avea desigur însemnate pierderi. Fie-ne deci și aceasta de învățătură ca să fim totdeauna cu precauțiune ori de câte ori e vorba de astfel de afaceri. Câștigurile mari de regulă merg în contul solidității afacerilor, soliditate pe care pentru nimic în lume nu e ertat a o sacrifica. Pentru soliditatea și siguranța afacerilor, băncile noastre să sacrifice ori și ce, chiar și câștigurile avute și dividendele și tantiemele beneficiate, dar soliditatea și siguranța afacerilor să nu o sacrifice nici odată. Atât pentru acum.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 16 Martie 1912.

Situația pieței internaționale de bani a continuat a fi și în săptămâna trecută puțin satisfăcătoare. După o ameliorare trecătoare, discountul arată pretutindenea tendință spre urcare. Aceasta și în vederea cererilor mai mari de ultimo. Discountul privat a cotel în Paris în ultimele zile $3\frac{1}{4}\%$, în Berlin $4\frac{5}{8}\%$ și în London $3\frac{9}{16}\%$.

În piața internă de bani, în urma lipsei ofertelor din străinătate situația este neschimbată și banii scumpi și rari. La înăsprirea situației a contribuit și criza „Băncii centrale de credit” cu care ne ocupăm mai pe larg la alt loc al revistei noastre.

Cambii de prima bonitate s'au discountat în Viena cu $4\frac{1}{2}\%$ și în Budapesta cu $4\frac{7}{8}\%$; iar cambii de portofoliu dela $5\frac{2}{8}\%$ — 6% .

SOCIETĂȚI COMERCIALE ȘI FINANCIARE.

„Sătmăreana“, institut de credit și economii, societate pe acții în Seini și-a ținut adunarea generală la 12 crt.

S'a primit bilanțul precum și propunerile referitoare la distribuirea profitului curat și ai cotei culturale;

s'a votat direcțiunii absolutul și s'a fixat dividenda cu 7% adică: 14 coroane de acție plătită imediat.

În dire. ține s'au reales: Georgiu Achim și Alexandru Stan, iar în locul devenit vacant prin abdicarea lui Dr. Teofil Dragoș s'a ales Dr. Arteni Caba, avocat și proprietar din Seini.

În comitetul de supraveghere s'au reales: Dr. Florian Stan, canonic, Romul March și vicar, Dominic Rațiu, directorul filialei din Lugoj a „Albinei“. Dr. Teofil Dragoș, avocat și director de bancă în Baia-mare și Simeon Anderco, preot și proprietar în Ilba.

CRONICA.

Necrolog. Gavril Mic, fost cassar la „Chiorana“ în Someșu-mare a încetat din viață la 8 l. crt. în etate de 36 de ani.

Bunuri de mână moartă în România. Guvernul român a prezentat corporilor legiuitoare un proiect de lege pentru cumpărarea moșilor, aparținând persoanelor morale, de către Stat și vinderea lor în loturi la țărani. Acest proiect de lege rezolvă în parte chestiunea țărănească deoarece pune la dispoziția sâtenilor o întindere însemnată de terenuri agricole. În schimb statul va despăgubi în bani, ținând seamă de valoarea urcată a pământurilor, prejudiciile cauzate fundațiilor prin luarea acelor terenuri.

Expoziție regnicolară de vite în Brașov. Reuni. agricolă săsească aranjează cu ajutorul și sub protectoratul ministrului de agricultură o expoziție regnicolară de vite în Brașov în zilele de 16, 17 și 18 Mai a. c. Scopul expoziției este — precum spune comunicatul oficial — a câștiga învecinata România, care se află de Brașov la o distanță de abia 24 km. pentru economia de vite dela noi, de unde să se prevadă România cu vite de prăsilă.

Se vor expune vite de Berna, Simmenthal, Pinzgau, apoi cai, oi, galite și iepuri de casă. Expoziția va fi împreunată și cu o expoziție de mașini agricole.

Dividenda băncilor noastre pe 1911.*

	Cuponul		De plată
	%	K	
„Agricola“, Hunedoara	7	3 50	31 Iulie 1911.
„Agricola“, Lugoj	7	14—	12 Februarie 1912.
„Agricola“, Sas-Sebeș	7	7—	27 Februarie 1912.
„Arșeșana“	7	7—	1 Martie 1912.
„Aurora“, Baia-mare	6	6—	2 Martie 1912.
„Avrigeana“	7	7—	1 Mai 1912.
„Banca Poporală“, Dej	6	6—	23 Ianuarie 1912.
„Banca Poporală“, Caransebeș	6	6—	21 Februarie 1912.
„Berzovia“	8	8—	10 Martie 1912.
„Bihoreana“	7	14—	14 Martie 1912.
„Boșșana“	7	7—	26 Februarie 1912.
„Cassa de păstrare“, Săliște	7½	15—	7 Martie 1912.
„Cassa de păstrare“, Sasca-mont	8	8—	16 Februarie 1912.

„Cassa de păstrare“ Mercurea	7	7—	10 Martie 1912
„Cămpiana“	7	7—	24 Februarie 1912.
„Cârțșoreana“	5	5—	După adun. gen.
„Chiorana“	7	7—	19 Martie 1912.
„Codreana“	6	6—	4 Martie 1912.
„Cordiana“	9	9—	4 Martie 1912.
„Coroana“ Bistrița	6	12—	21 Februarie 1912.
„Coroana“ Timișoara	5	5—	1 Mai 1912
„Corvineana“	14	14—	26 Februarie 1912.
„Crișana“	—	11—	25 Februarie 1912.
„Cugiereana“	8	8—	20 Februarie 1912.
„Dacia“	8	8—	28 Februarie 1912.
„Decebal“	8	8—	1 Martie 1912.
„Doina“	10	10—	5 Martie 1912.
„Drăganul“	7	7—	3 Februarie 1912.
„Făgetana“	6	12—	7 Martie 1912.
„Furnica“	7%	28—	17 Februarie 1912.
„Geoșeana“	7	7—	22 Februarie 1912.
„Grănterul“	9	9—	2 Martie 1912
„Hategana“	8	8—	20 Februarie 1912.
„Isvorul“, Sebeșul-de-jos	8	8—	1 Mai 1912.
„Lăpușana“	7	7—	15 Mai 1912.
„Julia“	12	12—	20 Martie 1912.
„Lipovana“	8	16—	16 Februarie 1912.
„Luceafărul“	8	8—	17 Februarie 1912.
„Lumina“	5	10—	6 Martie 1912.
„Luceana“	5	5—	1 Martie 1912.
„Mercur“, Năsăud	8	16—	1 Aprilie 1912
„Monoreana“	7	3 50	20 Februarie 1912.
„Murășana“	8	8—	1 Aprilie 1912.
„Murășanul“	7	14—	22 Februarie 1912.
„Nidlăcana“	7	7—	La prezentare.
„Oriental“	7	7—	24 Februarie 1912.
„Panciovana“	5	5—	1 „Sentinela“.
„Parsimonia“	8	8—	29 Februarie 1912.
„Păstorul“	7	28—	2 Februarie 1912.
„Patria“	12	24—	12 Februarie 1912.
„Piatra“	6	6—	24 Februarie 1911.
„Plugarul“, Săcădate	—	9—	3 Martie 1912
„Poporul“, Săliște	5	5—	24 Februarie 1912.
„Progresul“	—	7—	25 Februarie 1912.
„Sătmăreana“	7	14—	12 Martie 1911.
„Sebeșana“, Caransebeș	7	14—	5 Februarie 1912.
„Sebeșana“, Sebeș	10	10—	
„Selăgiana“	7	7—	26 Februarie 1912.
„Sentinela“	7	7—	1 Martie 1912
„Șerăna“	12	12—	
„Silvania“	7	7—	15 Martie 1912.
„Șoimul“, Uioara	6	6—	15 Februarie 1912.
„Someșana“	8	16—	22 Februarie 1912.
„Speranța“, Borgo-Prund	10	20—	1 Aprilie 1912
„Steaua“	7	7—	1 Februarie 1912.
„Târnavăneana“	6	6—	22 Februarie 1912.
„Tibleşana“	8	8—	2 Februarie 1912.
„Timișana“	8	16—	31 Ianuarie 1912.
„Vatra“	6	6—	24 Februarie 1912.
„Victoria“	10	20—	4 Martie 1912.
„Voileana“	7	7—	1 Mai 1912.
„Vulturul“, Diciosânmărtin	6	6—	20 Februarie 1912.
„Zărândeana“	10	10—	20 Februarie 1912.
„Zăgheana“	7	3 50	16 Februarie 1912.

* Rugăm și celelalte institute de bani ale noastre, să b'nevoiască a ne comunica dividenda fixată pe 1911 și termenul de plată.

Posta Redacțiunii.

DLUI I. Sp. în U. în numărul viitor dăm răspunsul dorit.

Sumar.

Criza „Băncii centrale de credit“. Revista financiară. Situațiunea. — Societăți comerciale și financiare: „Sătmăreana“, institut de credit și economii societate pe acții în Seini. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Necrolog, Bunuri de mână moartă în România, Expoziție regnicolară de vite în Brașov,

„CRIȘANA“ institut de credit și de economii soc.

pe acții în Brad.

Concurs repetit.

Subscrisa direcțiune deschide prin aceasta concurs pentru ocuparea unui **post de practicant** la filiala sa din Hălmagiu (Nagyhal-mágy), comit. Aradului, sub următoarele condițiuni.

Recurenții să fie absolvenți de școala comercială superioară, să cunoască limba maghiară în scris și vorbit, eventual și cea germână. Cei cu praxă și cu serviciul militar îndeplinit vor fi preferiți.

Salar anual: 840 coroane, plătit în rate lunare, afară de aceasta încă 15% după acest salar ca adaus de scumpete și tantiemă statutară (pe anul 1911 circa 170 cor.).

Postul va fi a se ocupa, dacă e posibil imediat, mai târziu însă la 15 Aprilie n. 1912.

Terminul concursului e până în 25 Martie n. 1912.

1-1

*Direcțiunea.***Depozit românesc**

de piane și armoniuri în Sibiiu.

Piane și pianine, din cele mai bune fabrici ca *Bösendorfer, Ehrbar, Stingl, Wirth, Petrof* etc. se pot procura la

Timotei Popovici,

profesor de muzică.

Sibiiu, Strada Cisnădiei Nr. 7 etajul I.

Următoarele cărți se pot procura dela
 librăria CIURCU, Brașov,
precum și dela orice librărie.

I. C. PANȚU:

Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă, 8 ^o mare, I—VIII + 213 pagine	Cor. 2—
Știința conturilor sau Contabilitatea în partidă dublă, scrisă și explicată pe baza teoriei actuale materialiste, 8 ^o mare, I—VIII + 324 pag.	„ 4—
Al doilea capitol din contabilitatea dublă. Afaceri de bancă, 8 ^o mare, 70 pagine	„ 1—
Procent, Promil, Interese și teoria conturilor curente. Ediția a doua, prelucrată și completată, 8 ^o mare, I—IX + 160 pagine.	„ 3—
Curs complet de corespondență comercială, cu explicarea terminilor comerciali. Ediția a doua prelucrată și augmentată, 8 ^o mare, I—X + 322 pagine.	„ 3-50
Puncte nouă de vedere la calcularea conturilor curente, 8 ^o mare 23 pagine.	„ 0-60
Contabilitatea la societăți colective, comandite și la societățile pe acțiuni, octav mare 70 pag.	„ 1-20

„CÂMPIANA“, institut de credit și economii,

societate pe acții în Mociu.

CONCURS

„Câmpiana“, institut de credit și economii soc. pe acții în Mociu (Mócs, Kolozs m), publică concurs pentru un post de **practicant** cu salar anual de K 1000. — plătit în rate lunare anticipative.

Reflectanții au să-și trimită petițiile până la 28 Martie st. n.

Alesul — dacă va corăspunde — după anul de praxă va fi denumit funcționar cu drept de pensie și tantiemă statutară. Postul e de ocupat îndată după alegere.

1-1

Direcțiunea.

„MINERVA“, institut de credit și economii, societate

pe acții în Beclean.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Minerva“, societate acționară în Beclean sunt invitați prin aceasta — în virtutea §. 15 din statutele societății — la

a IV-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Beclean, Joi în 28 Martie 1912 st. n. la 11 ore a. m., în localitatea institutului cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea și constituirea adunării; denumirea unui notar și a 3 scrutinători și verificatori; constatarea acționarilor prezenți și a voturilor.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1911 și darea absolutului.
3. Stabilirea bilanțului anual și deciderea asupra distribuirii profitului net realizat conform bilanțului; fixarea dividendei.
4. Propunerea direcțiunii cu privire la modificarea statutelor.
5. Alegerea direcțiunii pe timp de 5 ani.
6. Alegerea comitetului de supraveghiere pe timp de 3 ani.
7. Stabilirea competențelor și speselor de călătorie a membrilor direcțiunii și comitetului de supraveghiere (conform §. 28 lit. d. din statute).
8. Inchiderea adunării.

Beclean, 9 Martie 1912.

(Vezi bilanțul pe pagina următoare)

Direcțiunea.

Activa—Vagyon.		Contul Bilanț — MÉRLEGSZÁMLA		Pasiva—Teher.	
		K	f	K	f
Cassa în numărar — Pénztári készlet		13,053	05	Capital societar — Részvénytőke	100,000—
Cambii escontate — Váltó kölcsön		381,422	—	Fond de rezervă — Tartalékalap	5 010—
Imprumuturi hipotecare — Jelz. kölcsönök		6,640	—	Peonieri spre fructificare — Betétek	93,863 32
Bou. la bănci — Folyó számlán pénzint.		1,737	25	Reescont — Vizleszámítás	205,039—
Debitori — Adósok		8,724	04	Creditori — Hitelezők	2,193 39
Acțiuni dela bănci — Bankrészvények		2,550	—	Dividendă neridic — Fel nem vett osztalék	1,125 76
Realități — Ingatlanok		5,600	—	Int. trans. ant. — Előlegezett átmeneti kamatok	4,812 04
Mobiliar — Berendezés	430	63		Profit curat — Tiszta nyereség	9,098 95
Amortizare — Leírás	50	63	380—		
Int. de reescont anticipate — Előlegezett vizleszámítolási kamat			1,036 12		
			421,142 46		421,142 46

Eșite. — Kiadások.		Contul Profit și perdere. — NYERESÉG ÉS VESZTESÉG-SZÁMLA.		Venite. — Bevételek.	
		K	f	K	f
Interese p. dep. spre fruct. — Kamatok betétek után	3,927 99			Interese: — Kamatok:	
pentru reescont — Vizleszámít.	17,651 57	21,579 36		dela cambii — Váltó kölcsön kamat	34,256 39
Spese: — Költségek: Salare — Fizetések	2,338 32			dela imprumuturi hipotecare — Jelzalog kölcsön kamat	345 95
Spese de birou, luminat, încălzit tipărituri ect. — Üzleti költségek, világítás, fűtés, nyomtatványok stb.	1,382 02			dela efecte — Értékpapirkamat	120—
Chirie — Házbér	100—			de intârziere — Késedelmi kamat	647 81
Spese de călătorie membrilor direcțiunii și comitetului de supraveghiare — Utiköltség az igazgatósági és felügyelő bizottsági tagoknak	1,872 30			Proviziune — Jutalék	4,286 89
Porto — Postabér	379 65	7,072 29		Diverse venitite — Különbfele bevételek	1,303 72
Contribuțiuni: — Adó: Directă și aruncuri — Egyenes és pótdadó	1,994 09				
10% după inter. de dep. — 10% betéti kamatok után	392 80				
Competența de timbru — Bélyegilleték	404 84	2,791 73			
Amortizări: — Leírások: Din pretensiuni — Kötvetelésekből	335 60				
Din realități — Ingatlanokból	32 20				
" mobiliar — Berendezésből	50 63	418 43			
Profit curat — Tiszta nyereség		9,098 95			
		40,960 76			40,960 76

Beclean, (Bethlen), la 31 Decembrie 1911.

P. Făgărășian m. p., dir. exec.-vez.-igazg. Ioan Rebrean m. p., cassar-pénztárnok. Valer Șeulean m. p., contabil-könyvelő.

DIRECȚIUNEA: — IGAZGATÓSÁG:

Gregoriu Pușcariu m. p., prez.-elnök. Valeriu Vertic m. p., v.-prez.-alelnök. Dr. Frâncu m. p. Ladislau Papp m. p.
Dr. G. Tripon m. p. Simion Popan m. p. Ioan Rebrean m. p. Alex. Boieriu m. p. Ion Nagy m. p. Iuliu Pop m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE: — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG:

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le am aflat în deplină ordine și consonanță cu registrele institutului — Alături de felügyelő-bizottság jelen számlákat megvizsgálta, ezeket helyesnek és az intézet könyveivel összehangzóknak találta.

Mihail Baciú m. p. Ioan Pop m. p. George Curtean m. p. Grigorie Sândeian m. p. Anton Hangea m. p.
I. Vătășan m. p., revizor expert al „Solidarității. — a „Solidaritatea“ szakértő revizora.

Distribuirea profitului net:

Relativ la distribuirea profitului net de	Cor.	9,098 95
ne luăm voie a Vă face următoarea propunere:		
I. Să se dea acționarilor dividendă de 5% provăzută în §. 59 din statute după cap. soc. de Cor. 100,000—	Cor.	5,000—
II. Restul de	Cor.	4,098 95
să se împartă cum urmează:		
1. 20% dotație statutară fondului de rezervă	Cor.	810—
2. 10% tantiemă membrilor direcțiunii	"	404 90
3. 5% " " comitetului de supraveghiare	"	202 45
4. 3% " " directorului executiv	"	121 46
5. 2% " " oficialilor institutului	"	80 97
6. 2% " " pentru scopuri filantropice	"	80 97
7. Supradividendă acționarilor	"	1,000—
8. p. punerea bazei unui fond de edificare a casei institutului	"	200—
9. dotație unui fond de rezervă special (p. perderi)	"	1,000—
10. la dispoziția direcțiunii (tot pentru scopuri filantropice)	"	198 20
	Cor	4,098 95

Primind această propunere, dividendă anului 1911 va fi de 6 Cor., de acție și propunem a se încuviința plățirea imediat după adunarea generală.

Fondul de rezervă va fi de Cor. 5820—

„CONCORDIA“, institut de credit și economii, ca
societate pe acții în Uzdin.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „Concordia“ societate pe acții se învită prin aceasta în virtutea §-ulu
14, a statutelor societății la

Adunarea generală extraordinară,

care se va ține în Ujozora-Uzdin la 28 Martie st. n. la 8 oare
a. m. în localitățile institutului.

Obiectele:

1. Deschiderea adunării generale extraordinare și denu
mirea unui notar și doi bărbați de încredere.
2. Raportul direcțiunii cu privire la rezultatul emisiunii
a II-a conform hotărârii adunării generale ordinare
ținută la 2 Martie 1911.
3. Modificarea statutelor.
4. Eventuale alte propuneri.

Conform §-lui 16 din statute sunt acțiunile și eventualele do
cumente de plenipotențe a se depune cu o zi înainte de adunare
la casa institutului din partea acelor domni, cari doresc a lua
parte la adunare.

Ujozora-Uzdin, la 7 Martie 1912.

1-1

Direcțiunea.

„CONCORDIA“, takaré- és hitelintézet részvény-
társaság Ujozorán.

MEGHIVÓ.

A „Concordia“ takaré- és hitelintézet mint részvénytár-
saság részvényes urai ezennel az alapszabályok 14-ik §-sa értel-
mében az 1912-ik évi Márczius hó 28-án délelőtt 8 órakor az intézet
helységében megtartandó

Rendkívüli közgyűlésére

tisztelettel meghivatnak.

Tárgysorozat:

1. A rendkívüli közgyűlés megnyitása, egy könyvvezető és
két bizalmi férfinak kinevezése.
2. Az igazgatóság jelentése a II-ik kibocsátás eredményéről
az 1911 évi Márczius 2-án tartott rendes közgyűlési
határozat alapján.
3. Alapszabályok módosítása.
4. Esetleges indítványok.

Az alapszabályok 16 §-a alapján a közgyűlésen személyesen
vagy meghatalmazottak által résztvenni óhajtó részvényes urak
felkértemek, hogy részvényeiket és esetleges meghatalmazásaikat
a rendkívüli közgyűlés előtt egy nappal előbb az intézet pénz-
táránál letétbe helyezni sziveskedjenek.

Kelt Ujozorán 1912 Márczius 7-én.

Az igazgatóság.

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE“

☞☞☞ societate pe acții în Sibiu — Nagyszeben ☞☞☞

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele
financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: PARTENIU COSMA, directoral executiv al „Albinei“ și prezidental „Solidarității“.

„BANCA GENERALA DE ASIGURARE“ face tot felul de asigurări, ca
asigurări contra focului și
asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asi-
gurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

— Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiunile cele mai favorabile. —

Asigurările se pot face prin oricare bancă românească, precum și la agenții și bărbații de în-
credere ai societății. ☞☞☞ Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare“ dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare
fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesași să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu — Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

„TIMIȘANA“, institut de credit și economii, societate pe acții în Timișoara.

PUBLICAȚIUNE.

Adunarea generală a institutului nostru, ținută la 31 Ianuarie 1912, a hotărât urcarea capitalului societar dela Cor. 1.200,000 la suma de Cor. 2.000,000 prin o nouă emisiune de 4000 acții à Cor. 200— valoare nominală.

Pe baza acestei hotărâri și autorizări primite dela adunarea generală, prin această oferim acționarilor vechi spre cumpărare 4000 buc. acții noi pe lângă următoarele condiții:

1. Fiecare acționar vechiu are dreptul de a subscrie din noua emisiune după 3 acții vechi, 2 acții noi.

2. Prețul unei acții noi pentru acționarii vechi, se fixează în suma de Cor. 230 din cari Cor. 200 se adaugă la capitalul societar, iar Cor. 30 se vor contă în favorul fondului general de rezervă.

3. Terminul de subscriere se fixează cu începere dela 1 Martie st. n. 1912 până la 1 Aprilie st. n. 1912 incluzive, cu aceea restricțiune, că toți acei acționari, cari până la acest termin nu s'au declarat și nu au participat la subscriere, își perd necondiționat dreptul lor de prioritate.

Deodată cu declarațiunea de subscriere, acționarii sunt datori să depună acțiunile lor vechi, pe baza cărora optează și până la terminul de 1 Aprilie st. n. 1912 să plătească la cassa institutului și prima rată din prețul de emisiune, iarăși sub urmări de pierdere a dreptului lor de prioritate.

Astfel acțiunile depuse la cassă se stampilează cu nota de opțiune și imediat se restituiesc acționarilor dimpreună cu un titlu provizor de acții noi, în care se va introduce plățirea ratei prime și a tuturor ratelor următoare.

Pentru plățirea prețului de emisiune se fixează următoarele termene și rate și anume cu începere dela 1 Martie st. n. a. c. este a se solvi după fiecare acție:

I. Cor. 30— până la 1 Aprilie 1912	VI. Cor. 20— până la 1 Februarie 1913
II. „ 20— „ „ 1 Iunie „	VII. „ 20— „ „ 1 Aprilie „
III. „ 20— „ „ 1 August „	VIII. „ 20— „ „ 1 Iunie „
IV. „ 20— „ „ 1 Octomvrie „	IX. „ 20— „ „ 1 August „
V. „ 20— „ „ 1 Decemvrie „	X. „ 20— „ „ 1 Octomvrie „
	XI. „ 20— „ „ 1 Decemvrie „

Fiecare acționar poate plăti deodată mai multe sau și toate ratele înainte de termenele fixate aici.

4. Acțiunile noi vor participa la toate beneficiile și se vor bucura de toate drepturile, ce le posed acționarii vechi, cu începere dela 1 Ianuarie 1914, iar acțiunile, cari se vor achiziționa în decursul anului 1912 se vor bucura de toate drepturile, precum și de dividendă anului 1913.

Până la acest termin subscriitorii primesc 5% netto interese după sumele, ce le-au plătit în contul acțiunilor noi dela plățirea până la 31 Dec. 1912, respective 1913, din contră acei cari vor rămâne în restanță cu plățirea punctuală a ratelor, vor plăti la cassă 6% interese după sumele restante.

În lipsă de solvire a ratelor la termenele fixate, se aplică dispozițiile §-ului 169 din legea comercială, în sensul cărora ratele deja solvite cad în favorul fondului de rezervă, iar acțiunile subscrise se declară de nimicite și în locul lor se emite un nou titlu de acții pentru alți reflectanți.

5. După plățirea totală a prețului de emisiune, însă numai cu începere dela 1 Februarie 1913, se vor elibera acțiunile noi.

6. Ce privește acțiunile, la cari acționarii vechi pe baza punctului 1. din publicațiune nu au optat până la terminul de 1 Aprilie st. n. 1912 direcțiunea conform concluziunii adunării generale din 31 Ianuarie 1912 le pune la dispozițiunea acționarilor vechi cu prețul de Cor. 250 per bucată, iar acțiunile rămase peste tot neoptate, se vor vinde și neacționarilor, însă numai cu prețul de Cor. 300 per bucată.

Direcțiunea cu începere dela 1 Martie 1912 primește și pentru aceste acții însinuări de subscriere fie din partea acționarilor vechi, fie din partea altora — însă fără nici un obligament.

Timișoara, la 8 Februarie 1912.

Direcțiunea.